

Riktlinjer för skolplikt och skolpliktsbevakning i Ekerö kommun

Dnr BUN20/110

Dessa riktlinjer klargör hur skolpliktsbevakningen sker i Ekerö kommun samt hur skolfrånvaro följs upp och hanteras. Riktlinjerna har sin grund i:

- 7 kap. skollagen (2010:800) om skolplikt och rätt till utbildning
- 4 kap. 8 § skolförordningen (2011:185) om anmälningsplikt vid frånvaro
- Viteslagen (1985:206)
- Förvaltningslagen (2017:900)

Riktlinjerna gäller för de skolor där Ekerö kommun är huvudman då inte annat anges. Hur kontakten med skolor med annan huvudman sker beskrivs i ett särskilt avsnitt.

Om skolplikt

Alla barn som är bosatta i Sverige har skolplikt från och med höstterminen de fyller sex år. Om särskilda skäl föreligger får barnet börja fullgöra sin skolplikt först det kalenderår då barnet fyller sju år. Uppskjuten skolplikt provas alltid av hemkommunen efter ansökan från barnets vårdnadshavare.

Skolplikten innefattar närvaroplikt i skolan men också en omfattande rätt till utbildning. Ansvaret för fullgörande av skolplikten är tredelad mellan vårdnadshavare, hemkommun och huvudman. Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ansvarar för att barnet fullgör sin skolplikt. Hemkommunen ansvarar för att se till att alla skolpliktiga barn i kommunen får föreskriven utbildning. Hemkommunen kan även vitesförelägga vårdnadshavare som inte fullgör sin del för att barnet ska fullgöra skolplikten. En huvudman för elevs utbildning som inte är elevens hemkommun är ansvarig för att lämna uppgifter till hemkommunen om när en elev börjar eller slutar i skolan eller när en utredning om en elevs frånvaro inletts (se avsnitt *Kontakt med andra huvudmän*).

Skolplikten upphör normalt vid utgången av vårterminen det tionde skolåret eller det elfte året om eleven går i specialskolan. Skolplikten kan komma att förlängas om eleven inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört. Hemkommunen prövar frågan om skolpliktens förlängning i de fall det är aktuellt.

Skolplikten gäller inte om barnet varaktigt vistas utomlands, oavsett om barnet fortfarande är folkbokfört i Sverige eller om barnets förhållande är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola (7 kap. 2 § skollagen).

Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för skolpliktsbevakningen. Varje månad sker kontroll att alla elever folkbokförda i Ekerö kommun har en skolplacering. Kontroll sker av barn- och utbildningsförvaltningen mot Skatteverkets folkbokföringsuppgifter. Om kontakt inte erhålls med vårdnadshavare till en elev som inte har någon skolplacering anmäls ärendet till Socialförvaltningen och Skatteverket.

Skolornas främjande och förebyggande arbete

Skolorna ska bedriva ett arbete som främjar närvaro och förebygger frånvaro i utbildningen. En god lärmiljö med undervisning av god kvalitet där eleverna får de utmaningar och det stöd de behöver i sitt lärande, främjar elevens motivation att delta i utbildningen. I det främjande och förebyggande arbetet är också skolpersonalens bemötande av eleverna och att skolan präglas av goda relationer viktigt. Elevehälsan har en viktig uppgift att i samverkan med personal på skolan arbeta förebyggande vad gäller både giltig och ogiltig frånvaro.

En viktig faktor i ett framgångsrikt arbete för att främja närvaro är att skolan snabbt kommer igång med att följa upp elever direkt när de är frånvarande för att förhindra att ströfrånvaro går över i ett etablerat beteende. Tidig upptäckt och tidiga insatser vid såväl giltig som ogiltig frånvaro är framgångsfaktorer för att få tillbaka elever i undervisning.

Skolan ska informera elever och vårdnadshavare om bestämmelserna om närvaro, frånvaro och ledighet samt om vikten av att eleven deltar i utbildningen.

Rutiner för att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro

Kommunen har tagit fram gemensamma närvarorutiner för de kommunala skolorna i Ekerö. Rektor ansvarar för att närvarokontrollen fungerar inom den egna enheten och för att skolan följer kommunens gemensamma närvarorutin i dess olika steg. Rutinerna ska vara kända av personal, elever och elevernas vårdnadshavare. Rektor ska ha en samlad bild över den totala frånvaro-

situationen på skolan och måste därför se till att skolans arbete med närvarorutinerna kontinuerligt följs upp och utvärderas.

Vårdnadshavare ska enligt skolans rutiner anmäla om eleven är frånvarande. Om en elev i förskoleklassen, grundskolan eller grundsärskolan uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektor se till att elevens vårdnadshavare samma dag blir informerade (7 kap. 17 § skollagen). Ogiltig frånvaro skrivs in i elevens terminsbetyg. För övriga elever ges informationen skriftligt på annat sätt.

I Ekerö kommuns gemensamma närvarorutiner beskrivs närmare hur de kommunala skolorna ska uppmärksamma, utreda och följa upp elevers frånvaro. Rutinerna pekar på vikten av tidiga insatser för att vända frånvaro till närvaro och utgår från skollagens bestämmelser om utredning av frånvaro. När en elev har upprepad eller längre frånvara ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningar för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en frånvaroutredning inleds ska rektor se till att detta snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a §).

Det finns ingen exakt definition i lagtexten av vad upprepad eller längre frånvaro innebär men kommunens framtagna närvarorutiner anger riktmärken för när en utredning bör inledas.

Om eleven trots omfattande insatser enligt kommunens rutiner fortfarande utan giltig orsak är frånvarande ska rektor informera huvudmannen genom barn- och utbildningsförvaltningen. Vid behov kan samrådsmöte ske med personal från Centrala elevhälsan och förvaltningen där ställning kan tas till ytterligare stödinsatser eller behov av stöd från hemkommunen i att samordna insatser med andra berörda myndigheter och samhällsorgan. Rektors ansvar för en frånvarande elev kvarstår alltid så länge eleven är inskriven i skolan även då huvudman och eventuellt andra myndigheter är inkopplade.

Finns anledning att misstänka att eleven far illa ska skolan omedelbart göra en anmälan till socialtjänsten. Rektor kan begära från vårdnadshavare att sjukdom ska styrkas med intyg.

Ansökan om ledighet

En elev får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter (7 kap. 18 § skollagen). Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas. Ansökan om ledighet görs på en särskild blankett och ska lämnas in i god tid. Rektor, eller den som rektor delegerat till, beslutar om ledighet. För ledighet

längre än tio dagar får beslutet inte delegeras. Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som normalt ska beaktas är:

- frånvarons längd
- elevens studiesituation
- möjligheter att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen
- hur angelägen ledigheten är för eleven.

Elev som börjar eller slutar i skolan

När en elev börjar eller slutar vid en skola i Ekerö kommun ska skolan säkerställa att Barn- och utbildningsförvaltningen skyndsamt får denna information. En elevs skolplacering ska inte upphöra innan skolan har säkerställt att det finns en ny skolplacering för eleven.

Socialtjänsten fattar ibland beslut om placering av barn som innebär byte av skola och kommun. Skolan ska då skyndsamt informera barn- och utbildningsförvaltningen så att ett samarbete kan komma tillstånd för att tillförsäkra barnet sin rätt till utbildning.

Regler om utlandsvistelse och skolplikt

Barn som inte är folkbokförda i landet eller som varaktigt vistas utomlands omfattas inte av skolplikt (7 kap. 2-3 §§ skollagen). Det är hemkommunen som utifrån en anmälan från vårdnadshavare bedömer om vistelsen är att betrakta som varaktig i de fall där barnet eller familjen har kvar sin folkbokföringsadress. I de fall då kommunen bedömer att barnet vistas varaktigt utomlands och därmed inte omfattas av skolplikt har hemkommunen alltid ett ansvar för barnet så länge som barnet är folkbokfört i landet. Vid en prövning ska utlandsvistelsen därför styrkas med t.ex. arbetsgivarintyg och intyg om skolplacering. Enligt barn- och utbildningsnämndens praxis avses varaktig vistelse normalt minst en termin eller sex månader. När skolplikten upphör på grund av varaktig vistelse eller permanent flytt utomlands upphör även rätten till utbildning samt en skyldighet att delta i densamma. Eleven blir således utskriven från sin skola.

När eleven kommer tillbaka till Sverige har eleven samma rätt till utbildning som alla andra elever. Vårdnadshavare ska då ansöka om skolplats på nytt med anledning av att det föreligger skolplikt. Ansökan ska göras via e-tjänsten för skola på kommunens hemsida. Det finns dock ingen garanti för att eleven placeras på den skola eleven tidigare var inskriven på. Om man fortfarande efter 1 år är folkbokförd i kommunen och man ännu vistas utomlands görs en anmälan till Skatteverket.

Fullgöra skolplikt på annat sätt

För elever i det obligatoriska skolväsendet som bor i Sverige gäller skolplikt. I vissa undantagsfall kan eleven dock beviljas att få fullgöra skolplikten på annat sätt (24 kap. 23 § skollagen). Ansökan görs av vårdnadshavare. Beslut fattas på delegation av barn- och utbildningsnämnden och innebär att kommunens ansvar för att finansiera elevens utbildning upphör. Förutsättningarna är att:

- den alternativa utbildningen framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds
- behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses
- synnerliga skäl finns.

Hemkommunen har tillsynsansvaret för verksamheten som eleven kommer att ha sin utbildning i och tillsynen sköts av elevens tidigare skola.

Skolpliktens upphörande

Skolplikten upphör att gälla vid utgången av vårterminen det tionde året (normalt årskurs 9) eller, om eleven går specialskolan, det elfte året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten (7 kap 12 § skollagen). För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten istället ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år.

Frågan om skolpliktens förlängning prövas av hemkommunen. För elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

I vissa fall kan skolplikten upphöra tidigare, om eleven före den tidpunkt som skolplikten annars skulle ha upphört uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt (7 kap. 14 § skollagen).

Rätt att slutföra skolgången

En elev har alltid rätt att slutföra högsta årskursen även om skolplikten upphört dessförinnan (7 kap. 15 § skollagen).

En elev har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. Frågan om rätt att slutföra skolgången enligt 15 § prövas av hemkommunen.

Föreläggande och vite

Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn har en skyldighet att se till att barnet fullgör sin skolplikt. Om vårdnadshavarna inte gör vad de kan för att få eleven att gå till skolan har nämnden möjlighet att besluta om att förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Föreläggandet får

förenas med vite (7 kap. 23 § skollagen). Sådana ärenden bereds av barn- och utbildningsförvaltningen. En bedömning sker av om skolan respektive vårdnadshavaren gjort sitt yttersta för att få eleven till skolan samt om skolans insatser varit tillräckliga. Ärendet följs kontinuerligt upp i samverkan med skolan och kommunens Centrala elevhälsa.

Om vårdnadshavare bedöms ha brustit i sitt ansvar, skickas information om skolplikt och att vitesföreläggande kan komma att utfärdas till vårdnadshavare. Om eleven fortfarande inte kommer till skolan efter information om vitesföreläggande till vårdnadshavare skrivs ett vitesföreläggande fram som beslutas av Barn- och utbildningsnämnden.

Barn- och utbildningsförvaltningen anmäler till socialtjänsten att vite har utdömts.

Bestämmelser om hur vitesföreläggande handläggs finns i viteslagen. Bestämmelser för handläggning i ärende vid myndighetsutövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelserna berör muntlig handläggning, partsinsyn, kommunikationsplikt samt motivering av beslut.

Barn- och utbildningsförvaltningens rutiner för uppföljning av frånvaron

Barn- och utbildningsförvaltningen ska systematiskt och regelbundet följa upp frånvaro per skola i syfte att få en samlad bild av elevernas frånvaro. Uppföljningen sker inom ramen för huvudmannens kvalitetsarbete.

Kontakt med andra huvudmän

Huvudmannen för en fristående eller annan kommunal skola ska lämna uppgift till elevens hemkommun när en elev börjar eller slutar vid skolan eller när en utredning om upprepad eller längre frånvaro inletts (7 kap. 22 § skollagen). Information om hur dessa uppgifter kan lämnas till Ekerö kommun framgår av kommunens hemsida.